

ING EERO KANGAS, Röttskyddsföreningen rf, Helsingfors besökte nyligen Sverige. Träskyddsinstitutet var värd vid besöket, som omfattade bl.a. studiebesök på Skogshögskolan, Svenska Träforskningsinstitutet, impregneringsverk, Simlångsdalens försöksfält och hos impregneringsmedelstillverkare.

Här ses ing Kangas (t.h) i samtal med godsägare Nils Sahlström, chef för den väl-skötta impregneringsanläggningen i Suntetorp utanför Skövde.

PRODUKTKONTROLLNÄMNDEN FÖRBJUDER TRÄSKYDDSMEDEL INNEHÅLLANDE KLOREDE FENOLER.

Vid sammanträde den 27 maj beslutade Produktkontrollnämnden att förbjuda alla träskyddsmedel innehållande klorerade fenoler. Bstrykningsmedel och doppningsmedel för blånadsskydd förbjuds fr.o.m 1 januari 1978, medan tryckimpregneringsmedlen förbjuds fr.o.m. 1 januari 1979. Totalt berörs 56 preparat av förbudet, däribland de av Träskyddsinstitutet godkända medlen KP Cuprinol och BP Hylosan LST och BP Hylosan Tryck brun.

Anledningen till förbudet är att man vid analyser av några preparat samt vid förbränning av behandlat virke funnit dioxiner, en grupp kemiska föreningar som bl.a. ger upphov till hudirritationer.

Vid överläggningar under vintern mellan Naturvårdsverket, Arbetarskyddsstyrelsen och Institutet för Vatten- och Luftvårdsforskning (IVL) var man ense om att ett totalförbud borde föreslås Produktkontrollnämnden. Denna skall nu tillsammans med Naturvårdsverkets tekniska avdelning ta fram anvisningar för hur befintliga medel och behandlat virke skall tas om hand.

KURS FÖR IMPREGNERINGSMÄSTARE. Träskyddsinstitutet i samarbete med Skogshögskolan arrangerade under tiden 13-15 april den tredje i ordningen av kurser för impregneringsmästare.

På bilden ses Eric Persson demonstrera ett automatikskåp för några kursdeltagare.
Foto: Bengt Ekberg

TRÄSKYDDSSTANDARDEN SIS 056110 NU PÅ ENGELSKA

Den nya träskyddsstandarden SIS 056110 har nu översatts till engelska och kommer inom kort att finnas tillgänglig för alla intresserade. Den engelska titeln är "SIS 056110 E. Classification of Preservative-treated wood". Standarden kan rekvideras från Sveriges Standardiseringskommission, Box 3295, 103 66 Stockholm eller från Träskyddsinstitutet.

IMPREGNERING AV UGNSTORKAT VIRKE

I en finsk undersökning, som nyligen presenterades (Nuutisen: Keinokuivatun Mäntysahatavaran kyllästvyys. Valtion Teknillinen Tutkimuskeskus), har impregnerbarheten hos ugnstorkat, sågat furuvirke som funktion av olika förbehandlingar och olika impregneringscykler studerats.

Försöksmaterialiet bestod av

- A. Virke som sågats omedelbart efter fällning och därefter genast ugnstorkats. Efter torkningen följde konditionering under tak i 4 veckor.
- B. Virke som sågats och ugnstorkats direkt efter fällning. Impregneringen utfördes genast efter torkningen.
- C. Stockarna vattenlagrades i 3 veckor efter fällning och barkning. Sågning, ugnstorkning och impregnering utfördes utan dröjsmål.
- D. Sjunktimmer som legat i vatten ca ett år sågades och ugnstorkades, varefter det omedelbart impregnerades.
- E. Ugnstorkat virke som lagrats som paket ett år innan impregneringen.

Materialanskaffningen, sågningen och torkningen utfördes vid VAPÖ Hankasalmis sågverk. Impregneringarna gjordes dels på sågverkets anläggning, dels på Statens Tekniska Forskningscentrals försöksanläggning i Ötnäs. En del av virket tillhörande grupp B levererades färskt till laboratoriet och torkades där enligt två olika program (68 tim vid 65 °C och 97 tim vid 48 °C) för att undersöka torkningsprocedurens inverkan. Virket var av kvinta-kvalitet, 50x100 mm. Medellängden på bräderna var 4200 mm vid sågverksförsöken och 860 mm vid laboratorieförsöken. Densiteten, splintvedshalten, sommarvedshalten och fuktkvoten bestämdes för impregneringen. Som basprogram vid impregneringen användes 30-40 min förvakuum, ca 2 tim trycktid, 0,9-1 MPa tryck och 20 min eftervakuum. På sågverket varierades trycktiden (3 tim och 6 tim) och i laboratorieförsöken varierades trycket (0,7 MPa och 1,5 MPa) samt förvakuums längd (60 min). Vid impregneringen användes en ca 2 %-ig K33-lösning. Upptagningen av impregneringslösning i provstyckena bestämdes genom vägning. Efter impregneringen kapades provstyckena på mitten och en skiva togs ut för bestämning av inträngningsdjupet med hjälp av kopparreagens.

Bästa impregneringsresultat erhöles som väntat för grupp D, som utsågats av sjunktimmer och för grupp E, som lagrats ett år före impregneringen. I grupp A och B, som sågats ur nyfällida stockar blev inträngningen dålig, och resultatet vid sågverket uppfyllde inte Nordiska Träskyddsrådets minimikrav. På laboratoriet erhöles däremot fullgod inträngning för grupp A. Generellt gav försöken på laboratoriet bättre resultat än motsvarande försök på sågverket.

Tre veckors vattenlagring förbättrade impregnerbarheten. Virke i grupp C klarade inte kvalitetskraven med 2 tim trycktid, men med 3 och 6 tim trycktid var hela splinten penetrerad.

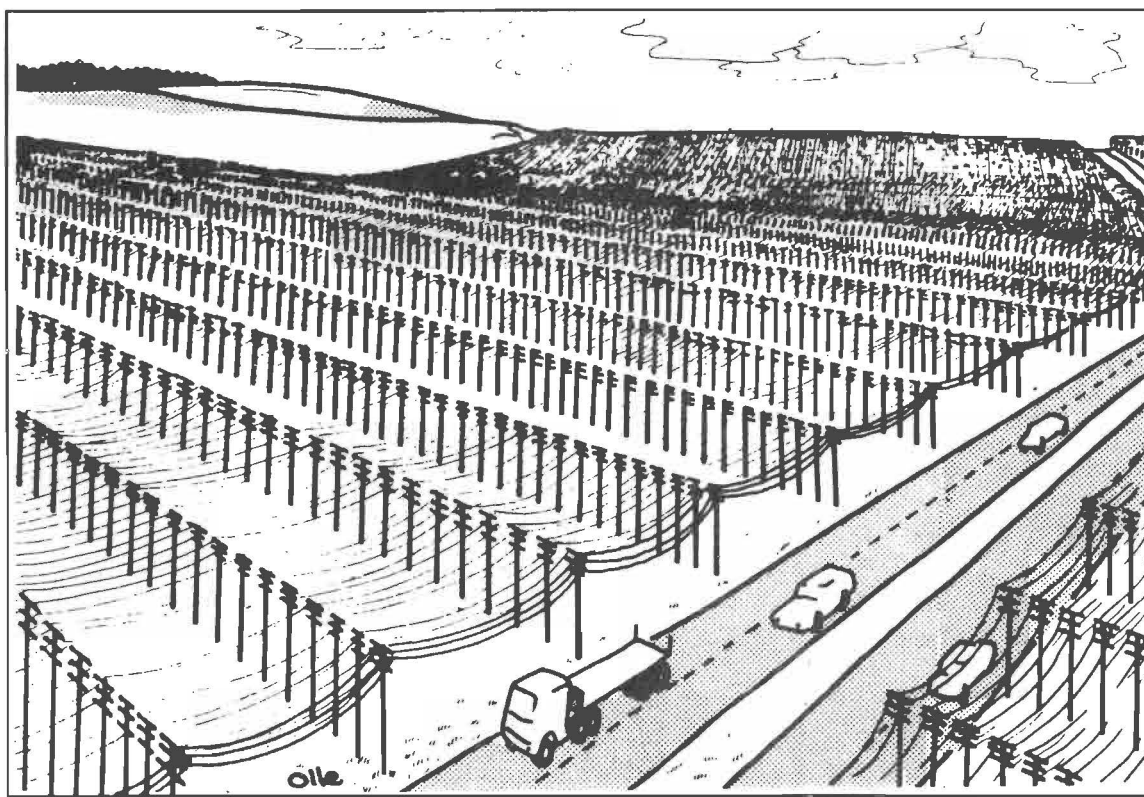
Om verkan av konditionering efter ugnstorkning (grupp A) kunde inget säkert fastslås, emedan resultaten från sågverksförsöken skiljde sig från laboratorieresultaten. Likaså syntes de två olika torkningsprogrammen inte ha påverkat resultaten. Förlängningen av trycktiden gav i någon mån bättre resultat. Förlängningen från 2 till 3 tim hade större effekt än förlängningen upp till 6 tim. 1,5 MPa tryck gav betydligt bättre resultat än 1,0 MPa, men resultatet påverkades delvis av den låga splintvedshalten i den första provgruppen. Resultatet förbättrades också genom förlängning av förvakuums tiden, men även i detta fall kunde den låga splintvedshalten ha påverkat resultatet.

De olika variablerna påverkade upptagningen betydligt mera än inträngningen. Vid förbättring av impregneringsresultatet blev i allmänhet både upptagning och inträngning större, men i några fall kunde ingen ökad inträngning i samband med högre

upptagning påvisas.

Sammanfattningsvis visade undersökningen, att tillfredsställande impregnering av virke utsågat ur nyfällda stockar kan vara mycket svår att uppnå. Fortsatta fullskaleförsök beträffande inverkan av olika torkningsscheman, olika tryck, olika tryck- och förvakuumtider måste göras för att skaffa ytterligare underlag för bedömning av ugnstorkningens inverkan på virkets impregnerbarhet.

STOLPIMPREGNERARENS ÖNSKEDRÖM?

Om teletransmissionstekniken stått stilla sedan 1920-talet skulle dagens teletrafik mellan Stockholm och Göteborg med mellanliggande städer krävt en 2 km bred gata med 350 stolpar i bredd!

(Ur *Ny Teknik* nr 18-77)

NORDISKA TRÄSKYDDSMÖTET 1977

Med detta nummer av *Aktuellt* följer en inbjudan till Nordiska Träskyddsmötet 1977.

Mötet hålls i år i Danmark, i Kollekolle utanför Köpenhamn, och ger alla träskyddsintresserade ett utmärkt tillfälle att åhöra intressanta föredrag och träffa branschfolk från hela Norden.

Om Du är intresserad, fyll i bifogade anmälningsblankett och skicka in den till konferenssekretariatet senast den 15 juli.

Härmed inbjudes till det 13. Nordiska Träskyddsmötet som hålles 1-2 september i Danmark.

- Ändamål** Ändamålet med mötet är att samla fackfolk med intresse för träskydd, dvs ingenjörer, arkitekter, forskare, representanter för träskyddsindustri, byggnadsindustri och myndigheter. På mötet kommer forskning och utveckling, byggnadstekniska frågor, myndighetskrav mm att behandlas i fyra temagrupper.
- Plats** Platsen för mötet är "Landbrugets Kursus- og Konferenceejendom Kollekolle", belägen vid Furesøen ca 20 km nordväst om Köpenhamns centrum. Goda rekreationsmöjligheter finns i de vackra omgivningarna. Inomhus finns swimmingpool, bastu, bordtennis och biljard.
- Hotell** Rum med bad och toalett är reserverade för deltagarna på Kollekolle.
Priser: enkelrum dkr 142:-/natt och person
dubbelrum dkr 112:-/natt och person
Vid eventuell överbokning kommer rum att reserveras på närliggande hotell. Övanstående priser kan då komma att ändras.
- Anmälningar** Anmälningar till mötet skall vara konferenssekretariatet tillhanda senast den 15 juli och kan göras på bifogade anmälningsblankett eller per telefon 00945-2 99 66 11 ank 313.
- Deltagaravgift** Deltagaravgiften är dkr 400:-. I denna ingår lunch och kaffe båda dagarna.
Avgiften inbetalas senast den 15 juli till "Nordiska Träskyddsmötet 1977" på danskt postgirokonto 818 3333.
- Officiella språk** Officiella språk är danska, norska och svenska. Ett föredrag kommer att hållas på engelska.
- Arrangör** Arrangör är Nordiska Träskyddsrådet, och programmet är planlagt i samarbete med
Trærådets Træbeskyttelsesudvalg - TTU
Lahontorjuntahdistys r y - Røtskyddsföreningen r f
Utvalg for Trebeskyttelse
Svenska Träskyddsinstitutet

Som rådgivningsgrupp har fungerat
Civ ing P Bigum, Bigum & Steenfos A/S
Civ ing P Hoffmeyer, Danmarks tekniske Højskole
Dir I Jellinggaard, Collstrop-Dansk Træimprægnering A/S
Lab chef B Jensen, Gori Research aps
Civ ing K Prebensen, Cowiconsult A/S
Cand silv E Borsholt, Teknologisk Institut

Mötet leds av NTR's ordförande, civilingenjör Preben Hoffmeyer.

NORDISKA TRÄSKYDDSMÖTET 1977

PROGRAM

ONSDAG 31 AUGUSTI

20.00 Mottagning

TORSdag 1 SEPTEMBER

09.00 Mötet öppnas

FORSKNING OCH UTVECKLING

Ordförande: Forskningschef Karl Mørkved
Norsk Treteknisk Institutt

- 09.15 Dry-vac
Karl Frandsen, ingeniør
Sadolin & Holmblad A/S, DK
- 09.30 Non-Com Fire Retardant Treatment
R.W. Watson, Technical Director
Hickson's Timber Products Ltd, GB
- 09.45 Arboren F11 - et nyt fungicid?
H. Berg Madsen, forskningschef
Cheminova A/S, DK
Bjørn Jensen, laboratoriechef
Gori Research aps, DK
- 10.00 Mitrol - en ny fungicid?
Arnt Naeve, civilingenjör, KenoGard, SE
- 10.15 Diskussion och Kaffe

Ordförande: Överingenjör Lennart Borup
Svenska Träskyddsinstitutet

- 10.45 Soft rot siden Skokloster
Preben Hoffmeyer, civilingenjör
Danmarks tekniske Højskole
- 11.00 Miljöskydd vid impregneringsanläggningar
Mikko Kuusamo, laboratoriechef
Kemira Oy, FI
- 11.15 Miljö og træbeskyttelse
Jette Rasmussen, civilingenjör
Sadolin & Holmblad A/S, DK
- 11.30 Bekämpning av svampangrepp i fönster
Anders Grönlund, civilingenjör
Svenska Träforskningsinstitutet
- 11.45 Skydd av nyfälld furu mot blånad
Tuija Vihavainen, forskningsprofessor
Statens Tekniska Forskningscentral, FI
- 12.00 Diskussion
- 12.30 Lunch

NORDISKA TRÄSKYDDSRÅDET - NTR

Ordförande: Direktör Jørgen Sabroe, Tanalith-Ringen, DK

- 14.00 NTR
Preben Hoffmeyer, civilingenjör, DTH
- 14.15 Nye standards for træbeskyttelse
Karl Mørkved, forskningschef
Norsk Treteknisk Institutt

14.30 Træartsvalget - imprægnerbarhed og varighed
Erik Borsholt, cand.silv., Teknologisk Institut, DK

14.45 NTR's krav på biologisk provning av impregneringsmedel
Björn Henningsson, professor, Skogshögskolan, SE

15.00 Diskussion och kaffe

BYGGERI I

Ordförande: Civilingenjör Paul Bigum, Bigum & Steenfos A/S, DK

- 15.30 Källarytterväggar av trä
Bengt Englund, civilingenjör, STFI
- 15.45 Støjskærme af træ
John Bøhn, direktör, Treoplysningsrådet, NO
- 16.00 Træ og brand
Knud Prebensen, civilingenjör, Cowiconsult A/S, DK
- 16.15 Træbeskyttelse og byggeeksport
Föredragshållare ännu ej fastställd
- 16.30 Tæt lav i træ - Sortemosen
Jørn Wermer, arkitekt MAA, Arkitektfirmaet
Halldor Gunnløgsson & Jørn Nielsen, DK
- 16.45 Diskussion
- 19.00 Middag

FREDAG 2 SEPTEMBER

BYGGERI II

Ordförande: Civilingenjör Knud Prebensen, Cowiconsult A/S

- 09.00 Restaurering af gamle bygninger
Rolf Graae, arkitekt MAA, DK
- 09.15 Råd i nordisk byggeri
K. Romer Jørgensen, direktör
A/S Dansk Bygnings Assurance
Hans Lundström, docent, Skogshögskolan, SE
- 10.00 Diskussion och kaffe
- 10.30 Råd i nordiske byggeforskrifter
Ib Brusendorff, afdelingsarkitekt, Boligministeriet, DK
- 11.00 Vilka krav på träskydd bör byggnormer innehålla?
Jöran Jermer, civilingenjör, Svenska Träskyddsinstitutet
- 11.30 Brugerens krav til imprægneret træ
Sten Zinck, arkitekt, IDD, MAA, Kunstakademiet, DK
- 12.00 Diskussion
- 13.00 Lunch och avslutning

Med reservation för eventuella ändringar.

Efternamn _____ Förnamn _____

Titel _____

Företag/organisation _____

Postadress _____

Telefon, ange även riktnr _____

Undertecknad anmäler sig till:

- ☐ Nordiska Träskyddsmötet 1977, dkr 400:- _____
- ☐ Middag den 1 september, dkr 95:- _____
- ☐ Lunch den 1 september _____
- ☐ Lunch den 2 september _____
- ☐ Enkelrum den 31 augusti, dkr 142:- _____
- ☐ Enkelrum den 1 september, dkr 142:- _____
- ☐ Dubbelrum den 31 augusti, dkr 112:- _____
- ☐ Dubbelrum den 1 september, dkr 112:- _____

Dubbelrum delas med _____

Avgiften insättes på danskt postgiro 818 3333, och inbetalningen märkes "Nordiska Träskyddsmötet 1977".

Anmälan skickas till: Nordiska Träskyddsmötet 1977
Konferenssekretariatet
Teknologisk Institut
Træteknik
Gregersensvej 3
DK-2630 Tåstrup
Danmark

Busstransport från flygterminalen (Köpenhams centrum) önskas 31/8 ca kl 19 ☐
och retur från Kollekolle till flygterminalen 2/9 ca kl 14.30 ☐

Vid avbeställning efter 1977-07-15 mistes ev inbetald hotellavgift och efter 1977-08-01 även övriga inbetalningar.

Datum _____ Underskrift _____